

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1345/22
23.3.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Станковић, председника већа и судија Сање Агатоновић и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиља АА и малолетне ББ и малолетне ВВ, чији је законски заступник мајка АА, све из ..., ..., чији је пуномоћник Зоран Јаковљевић, адвокат из Београда, Трговачка 16а, ТЦ “Мондо” - локал К, против тужене Републике Србије – Министарство унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, Косовска 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 14823/18 од 8.9.2021. године, у седници већа одржаној дана 23.3.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 14823/18 од 8.9.2021. године у првом и другом ставу изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у петом ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 14823/18 од 8.9.2021. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија – Министарство унутрашњих послова, да тужиљама АА, малолетној ББ и малолетној ВВ, све из ..., нареди трошкове првостепеног поступка у износу од 240.400,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиља и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у П 14823/18 од 8.9.2021. године, првим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиљама на име накнаде материјалне штете исплати износ од 45.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 31.3.2017. године, па до исплате. Другим ставом изреке обавезана је тужена да тужиљама на име накнаде нематеријалне штете за претрпљени

страх исплати износ од по 50.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 8.9.2021. године, па до исплате, а трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног за износ од још по 70.000,00 динара са траженом законском затезном каматом. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужила АА тражила накнаду нематеријалне штете због повреде људског права на достојанство у износу од 200.000,00 динара, због повреде права на неповредивост психичког интегритета у износу од 200.000,00 динара, због повреде права на неповредивост стана у износу од 150.000,00 динара и због повреде части и угледа у износу од 130.000,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и тужбени захтев којим су тужиле малолетна ББ и малолетна ВВ тражиле накнаду нематеријалне штете због повреде људског права на достојанство у износу од по 200.000,00 динара, због повреде права на неповредивост психичког интегритета у износу од по 200.000,00 динара и због повреде права на неповредивост стана у износу од по 150.000,00 динара, све са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Петим ставом изреке обавезана је тужена да тужилама накнади трошкове парничног поступка у износу од 286.425,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, а шестим ставом изреке одбијен је као неоснован захтев за исплату законске затезне камате на досуђене трошкове парничног поступка почев од дана пресуђења 8.9.2021. године до дана извршности.

Благовремено изјављеном жалбом тужена је побијала првостепену пресуду из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр.72/11...,18/20) у првом, другом и петом ставу изреке. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражила.

Тужиле су доставиле одговор на жалбу. Трошкове другостепеног поступка опредељено су тражиле.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У поступку пред првостепеним судом нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде у потврђујућем делу је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, који су сагласни са изведеним доказима, због чега се она неосновано побија и због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу увида у списе Вишег јавног тужилаштва у Београду Ктр 1518/17, МУП РС се дана 15.3.2017. године обратио Вишем јавном тужилаштву у Београду, ради подношења захтева за издавање наредбе о претресању стана и других просторија држаоца – тужиле АА. Више јавно тужилаштво поднело је захтев Ктр.бр.1518/17 од 15.3.2017. године Вишем суду у Београду за издавање наредбе о претресању стана и других просторија у ... у Улици ... број ..., држаоца – тужиле АА, од оца ..., рођене године у ..., са означеним ЈМБГ. Наредбом

Вишег суда у Београду Кпп пов 318/17 од 15.3.2017. године, наређен је претрес стана и других просторија у ... у Улици ... број ..., чији је држалац тужилца АА. Извештајем МУП - УКП од 18.8.2017. године Виши суд у Београду обавештен је да полицијски службеници тог одељења у периоду од 15.3.2017. године до 23.3.2017. године нису извршили претрес означеног стана по наредби судије за претходни поступак од 15.3.2017. године, јер у наведеном периоду тужилца АА није била на адреси. Дана 22.3.2017. године састављена је службена белешка о обавештењу примљеном од грађана – тужилца АА. Према рачуну број 29/17 од 30.3.2017. године, издатом од стране предузећа “Мопед екстра” д.о.о. извршене су услуге – врата, скидање, монтажа, обрада, механичар, цилиндар, квака у укупном износу за наплату од 45.000,00 динара.

Према исказу тужилца АА, саслушане у својству парничне странке, док је била на послу дана 22.3.2017. године, у 08.30 часова телефоном је позвало службено лице Четвртог одељења Управе криминалистичке полиције – Одељења за дрогу и рекло је да одмах дође до свог стана број ... у згради у Улици ..., где живи са две ћерке – тужилцама малолетном ББ и малолетном ВВ, пошто су они због претреса стана развалили улазна врата, па да не би остао необезбеђен. Када је дошла приступила су два сведока, али претрес је већ био извршен без њиховог присуства и није сачињен записник. У Тужилином стану није пронађена дрога ни било који предмет у вези са извршењем неког кривичног дела. Тужилцу су полицијски службеници службеним возилом одвезли у ПУ за Град Београд - Управу криминалистичке полиције – Четврто одељење, где је сачињена службена белешка о обавештењу примљеном од грађана, коју је тужилца потписала. У разговору са полицијским службеницима тужилца је сазнала да је дошло до грешке пошто су тражили друго лице – ГГ, подстанарку која живи у стану изнад тужилиног, код које је касније пронађена мања количина дроге. Пре дана 22.3.2017. године полиција тужилцу није позивала телефоном и није покушала претрес стана, нити је било ко од комшија икада рекао тужилци да је тражила полиција због било чега. Тужилца је иначе управник стамбене заједнице у згради у којој станује и никада се нешто слично раније није догодило. Била је потресена и преплашена. Тужилце су три ноћи спавале у стану без улазних врата и дана 30.3.2017. године од узајмљеног новца поправиле су врата - скинута су стара и стављена нова, а с монтажом трошкови су били 45.000,00 динара. Њене ћерке - малолетна ББ и ВВ тада су имале 7 и 12 година и у време претреса стана биле су у школи, али када су дошле биле су уплашене и имају и даље страх од полиције због догађаја од 22.3.2017. године.

Према исказима сведока ДД и ЂЂ – станара зграде у којој живе тужилце они су позвани после извршеног претреса и није сачињен записник.

Према налазу вештака неуропсихијатра од 19.2.2021. године, тужилца АА трпела је страх високог интензитета у трајању око два часа пошто је била узнемирена када је чула да је полиција у њеном стану и осетила се егзистенцијално угроженом када је видела да су из зида разваљена улазна врата. Страх средњег интензитета трајао је око три дана пошто је спавала са децом у стану без улазних врата, осећала се небезбедно. Страх ниског интензитета трајао је око месец дана, а изазвале су га тегобе приликом подсећања на трауматични догађај. Тужилце малолетна ББ и малолетна ВВ трпеле су страх високог интензитета у трајању од десетак минута када су сазнале шта се догодило. Осетиле су се егзистенцијално угроженим. Страх средњег интензитета трајао је око три дана. Тужилце су спавале у стану без улазних врата, нису биле безбедне и то

их је плашило. Страх ниског интензитета трајао је око недељу дана, а изазвале су га тегобе приликом подсећања на трауматични догађај. Претрпљени страх није оставио трајне последице на психичко здравље тужила.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са члановима 154 и 172 Закона о облигационим односима, чланом 35 став 2 Устава Републике Србије, члановима 30 став 1, 32 став 1 и 2 и 95 Закона о полицији и члановима 155 став 1, 2, 3 и 156 став 1, 2, 3, 4 и 7 Законика о кривичном поступку, оценио да постоји одговорност тужене за насталу штету због незаконитог и несавесног рада органа тужене у погледу радњи које се односе на претресање стана тужила, пошто су полицијски службеници ПУ за Град Београд – Управе криминалистичке полиције – Четвртог одељења извршили претрес стана без присуства тужила, а том приликом су поломили улазна врата и браву и избили штокове, а пре те радње нису ни покушали да позову тужилу АА, како би им омогућила преглед стана, нити су јој оставили могућност да добровољно преда предмете које траже, нити су је том приликом поучили о праву да узме адвоката, односно браниоца, који може присуствовати претресању, а претресању нису присуствовала ни два пунолетна грађана, већ су исти позвани као и тужила након што су полицијски службеници поломили улазна врата и извршили претрес стана, чиме су поступили противно одредби члана 156 став 1, 2, 4 и 7 Законика о кривичном поступку.ценио је да тужена није учинила вероватним да су били испуњени услови из члана 156 став 3 Законика о кривичном поступку, којим је предвиђена могућност претресања и без претходне предаје наредбе, као и без претходног позива за предају лица или предмета и поуке о праву на браниоца, односно адвоката, као и да је то само у случају ако се претпоставља оружани отпор или друга врста насиља или ако се очигледно припрема или је отпочело уништавање трагова кривичног дела или предмета важних за поступак или је држалац стана и других просторија недоступан, као ни да нису испуњени услови из члана 158 Законика о кривичном поступку. Осим тога, оценио је да наредба не садржи тачан број стана чије претресање је потребно извршити, већ само адресу зграде где се стан налази и да је иста издата дана 15.3.2017. године са роком од осам дана да се изврши претресање, а полицијски службеници су тек седмог дана извршили претрес без претходног покушаја позива тужилу АА ради омогућавања претреса стана, те је закључио да су полицијски службеници у конкретном случају поступили противно одредбама члана 156 Законика о кривичном поступку и супротно одредби члана 30 Закона о полицији, чиме је тужилама нанета материјална и нематеријална штета.

Пошто су полицијски службеници приликом претреса стана поломили улазна врата, чиме су тужилама причинили материјалну штету према рачуну број 29/17 од 30.3.2017. године у износу од 45.000,00 динара - за скидање старих врата, куповину нових врата и њихову монтажу, па је обавезао тужену да тужилама накнади материјалну штету са законском затезном каматом у складу са чланом 277 Закона о облигационим односима почев од 31.3.2017. године до исплате.

Одлуку о висини накнаде нематеријалне штете за претрпљени страха првостепени суд је донео у складу са чланом 200 Закона о облигационим односима, имајући у виду све субјективне и објективне околности конкретног случаја, као и налаз вештака, па је тужилама за тај вид штете досудио износ од по 50.000,00 динара са законском затезном каматом у складу са чланом 277 Закона о облигационим односима

почев од дана пресуђења, па до исплате, а одбио је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног за износ од још по 70.000,00 динара.

Првостепени суд је закључио да тужилмама није повређено право на психички интегритет, на достојанство личности - част и углед, јер се исте у тренутку разваљивања врата од стране полицијских службеника, ради претреса нису налазиле у стану, а тужиле нису малтретиране нити биле изложене било каквом другом нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању том приликом, имајући у виду чињеницу да је тужилма АА приликом сачињавања службене белешке од 22.3.2017. године имала примедбу само у погледу разваљивања улазних врата стана, а не и других примедби на поступање полицијских службеника, као и да из исказа сведока (тужилјиних комшија) произлази да нису променили мишљење које су имали пред штетног догађаја од 22.3.2017. године. Закључио је да је дошло до повреде права на неповредивост стана пошто је претрес извршен мимо Уставом утврђених и законом прописаних случајева у којима се без присуства држаоца стана и сведока и пре уручивања наредби за претрес може извршити, али да тужилмама не припада правична новчана накнада нематеријалне штете, јер тужиле применом правила о терету доказивања из одредбе чланова 7, 228, 229 и 231 Закона о парничном поступку нису приложили нити предложили доказе из којих произлази да су претрпеле душевне болова, као и јачину и трајање истих који би оправдали досуђивање те накнаде, па је у том делу одбио као неоснован тужбени захтев.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Без утицаја је жалбено указивање да у побијаној пресуди тужена Република Србија није правилно означена у складу са одредбом члана 355 став 3 Закона о парничном поступку пошто није означен директни корисник буџетских средстава, због чијег рада је настало потраживање, јер је према стању у списима тужба поднета дана 17.9.2018. године, а Закон о допуни Закона о парничном поступку објављен у “Службеном гласнику РС” број 18/2020 од 3.3.2020. године и ступио је на снагу осмог дана од дана објављивања.

Неосновани су жалбени наводи о погрешној примени материјалног права – одредбе члана 172 Закона о облигационим односима и чланова 152, 153, 154, 155, 156 и 157 Законика о кривичном поступку указивањем да у радњама органа тужене – полицијских службеника ПУ за Град Београд - УКП - Четврто одељење нема незаконитог и неправилног рада приликом претреса стана пошто су поступали по наредби судије за претходни поступак Вишег суда у Београду Кпп пов 318/18 по којој су могли извршити насилни улазак у стан уколико власник стана не отвори.

Одредбом члана 172 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Да би држава била обавезна да надокнади штету коју је треће лице – физичко или правно, претрпело због неправимног или незаконитог рада државних органа морају бити испуњени услови – да је штета проузрокована грађанима или правним лицима, да је штета проузрокована од стране државног органа или организације која врши јавна овлашћења, да постоји узрочна веза између вршења дужности службеног лица и проузроковања штете, да је штета наступила због незаконитог или неправилног рада државног органа. За постојање одговорности за проузроковану штету је претпоставка алтернативно, а не кумулативно постојање незаконитог или неправилног рада у обављању службе или делатности.

Незаконит рад би се манифестовао као поступање противно закону, другом пропису или општем акту, или пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени или као радња противна обичајима и правилима норме. Као неправилан рад могу се означити радње које нису у складу са општим нормама у вршењу службе, а којима је грађанима или правним лицима причињена штета.

Одредбом члана 152 став 1 Законика о кривичном поступку прописано је да се претресање стана и других просторија или лица може предузети ако је вероватно да ће се претресањем пронаћи окривљени, трагови кривичног дела или предмети важни за поступак. Ставом 2 истог члана прописано је да се претресање стана и других просторија или лица предузима на основу наредбе суда или изузетно без наредбе, на основу законског овлашћења.

Одредбом члана 156 став 1 Законика о кривичном поступку прописано је да се после предаје наредбе о претресању, држалац стана и других просторија или лице на коме ће се претресање предузети позива да добровољно преда лице, односно предмете који се траже. Ставом 2 истог члана прописано је да ће се држалац или лице из става 1 овог члана поучити да има право да узме адвоката, односно браниоца који може присуствовати претресању. Ако држалац или лице из става 1 овог члана захтева присуство адвоката, односно браниоца, почетак претресања ће се одложити до његовог доласка, а најдуже за три часа. Ставом 3 истог члана прописано је да се претресању може приступити и без претходне предаје наредбе, као и без претходног позива за предају лица или предмета и поуке о праву на браниоца, односно адвоката, ако се претпоставља оружани отпор или друга врста насиља или ако се очигледно припрема или је отпочело уништавање трагова кривичног дела или предмета важних за поступак или је држалац стана и других просторија недоступан.

Према утврђеном чињеничном стању, полицијски службеници ПУ за Град Београд - Управе криминалистичке полиције - Четвртог одељења извршили су претрес стана у коме живе тужиље дана 22.3.2017. године, без присуства тужиља и без претходног обавештења тужиље АА, како би иста омогућила преглед стана, а нису је поучили о праву да узме адвоката, односно браниоца који може присуствовати претресању и претресању нису присуствовала два пунолетна грађанина, већ су исти позвани када и тужиља АА, након што су полицијски службеници поломили улазна врата и браву и избили штокове и извршили претрес стана, па је правилно првостепени суд закључио да у радњама органа тужене постоји незаконит и несавестан рад, јер нису били испуњени услови из члана 156 став 3 Законика о кривичном поступку, а да наредба за претресање стана не садржи тачан број стана који је требало претрести, већ

само адресу зграде у којој се стан налази.

Неосновани су жалбени наводи о погрешној примени материјалног права при одлучивању о накнади нематеријалне штете за претрпљени страх, указивањем да тужилама не припада накнада за тај вид пошто је примарни страх трајао неколико минута и није оставио последице на психичком плану ни умањење опште животне активности.

Страх је психички осећај и последица неке опасности или кризне ситуације у којој се нашло лице које га доживљава. Страх представља посебан вид нематеријалне штете, па оштећеном припада правична накнада нематеријалне штете ако суд нађе да околности случаја, а нарочито јачина страха и њихово трајање до оправдава.

Правилно је првостепени суд на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања оценио да тужилама припада право на накнаду нематеријалне штете за претрпљени страх. Према налазу вештака неуропсихијатра тужила АА претрпела је страх високог интензитета у трајању два часа пошто је била узнемирена када је чула да је полиција у стану и осетила се егзистенцијално угроженом када је видела да су из зида разваљена улазна врата, страх средњег интензитета у трајању од три дана пошто је спавала са децом у стану без улазних врата и осећала се небезбедно, а страх ниског интензитета трајао је око месец дана и изазвале су га тегобе приликом подсећања на трауматични догађај, док су тужиле малолетна ББ и малолетна ВВ трпеле страх високог интензитета у трајању од десетак минута када су сазнале шта се догодило и осетиле су се егзистенцијално угроженим, након тога страх средњег интензитета у трајању од три дана пошто су заједно са мајком спавале у стану без улазних врата и нису биле безбедне што их је плашило, а након тога страх ниског интензитета у трајању око недељу дана, а изазвале су га тегобе приликом подсећања на трауматични догађај.

Неосновани су жалбени наводи о погрешној примени материјалног права приликом одлучивања о износу новчане накнаде нематеријалне штете за претрпљени страх, јер се нижим износом не би постигао циљ новчане накнаде и тужилама пружила сатисфакција. Висину досуђене накнаде првостепени суд је утврдио правилном применом критеријума из члана 200 Закона о облигационим односима у вези са чланом 232 Закона о парничном поступку, имајући у виду интензитет и трајање страха.

Како се ни осталим жалбеним наводима не доводи у сумњу правилност првостепене пресуде у потврђујућем делу, Апелациони суд је применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучио као у првом ставу изреке ове пресуде.

Међутим, основано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о трошковима парничног поступка решењем садржаним у петом ставу изреке првостепене пресуде.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд приликом одлучивања које ће трошкове накнадити странци узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били

потребни, као и висини трошкова одлучује суд ценећи све околности.

Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке, а ставом 2 истог члана прописано је да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Тужиљама за вођење ове парнице према успеху у спору, применом члана 153, 154 и члана 163 Закона о парничном поступку припада накнада трошкова првостепеног поступка за предузете парничне радње од стране пуномоћника из реда адвоката и то за састав тужбе и два образложена поднеска по 9.000,00 динара, за заступање на пет одржаних рочишта по 10.500,00 динара, за приступ на два неодржана рочишта по 6.000,00 динара, све увећано за 100% на име заступања три странке, у складу са Тарифним бројем 17 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, на име трошкова вештачења износ од 30.000,00 динара и на име судске таксе за тужбу и првостепену пресуду по 13.700,00 динара према Таксној тарифи важећој у време доношења првостепене одлуке, укупно 240.400,00 динара.

На досуђени износ парничних трошкова тужиљама припада законска затезна камата почев од извршности одлуке до исплате, у складу са члановима 277 став 1 и 324 став 2 Закона о облигационим односима у вези са чланом 2 и 3 Закона о затезној камати. Обавеза накнаде парничних трошкова је по својој природи законска облигација и представља новчану обавезу на коју се односи одредба члана 277 став 1 Закона о облигационим односима, којом је за период доцње у испуњењу новчане обавезе прописана обавеза плаћања камате. Тужена пада у доцњу у смислу члана 324 став 2 Закона о облигационим односима када одлука о трошковима постане правноснажна и када протекне рок за њено добровољно испуњење, односно када одлука о трошковима постане извршна. Из тог разлога тужиљама на досуђени износ парничних трошкова припада законска затезна камата почев од извршности одлуке до исплате.

На основу изложеног, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у другом ставу изреке.

Како је тужена успела са жалбом само у незнатном делу, а издатак тужиља за састав одговора на жалбу не представља нужни трошак у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, у складу са чланом 165 став 1 Закона о парничном поступку одбијени су као неосновани њихови захтеви за накнаду трошкова другостепеног поступка одлуком садржаном у трећем ставу изреке.

Председник већа-судија
Весна Станковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић